

Vejledning om ansøgning af tilskud til etablering af databaseret energiledelse i kommuner og regioner

Kontor/afdeling

Center for Systemanalyse,
Energieffektivisering og Global
Rådgivning

Dato

4. oktober 2018

J nr. 643713-0039

Indholdsfortegnelse

0. Forord.....	2
1. Indkaldelse af ansøgninger om tilskud.....	2
2. Baggrund og formål.....	3
3. Hvad kan der søges tilskud til?	4
4. Hvem kan søge tilskud?.....	7
5. Hvor meget kan man få i tilskud?.....	8
6. Processen med ansøgning og udbetaling af tilskud	8
7. Hvordan vurderes ansøgningerne om tilskud?	9
8. Ydelse af tilsagn	10
9. Vilkår for ydelse af tilsagn om tilskud	11
10. Hvordan søger man om tilskud	12
11. Udbetaling af tilskud	12
12. Bortfald eller tilbagebetaling af tilskud.....	13
13. Lovgrundlag.....	13
Bilag om udfyldelse af ansøgningsskemaer	15
B 1 Hovedskema	15
B 2 Skemabilag 2 – Projektbeskrivelse	15
B 3 Skemabilag 3 – Bygningsoversigt.....	15
B 4 Skemabilag 4 – Tidsplan.....	15
B 5 Skemabilag 5 – Projektbudget	16
B 6 Accept af tilsagn.....	17
B 7 Ansøgning om udbetaling	17

Energistyrelsen

Amaliegade 44
1256 København K

T: +45 3392 6700

E: ens@ens.dk

www.ens.dk

0. Forord

Denne vejledning ændres den 4. oktober 2018 i forhold til den vejledning, der blev offentliggjort på Energistyrelsens hjemmeside, ens.dk, den 7. september 2018. Ændringen består alene i, at der på side 10 i vejledningen stod at fristen for indsendelse af ansøgninger var den 30. oktober 2018, hvilket er en fejl. Fristen for indsendelse af ansøgninger er den 30. november 2018, hvilket nu fremgår af vejledningen.

1. Indkaldelse af ansøgninger om tilskud

Regeringen har besluttet at gennemføre initiativet "Energieffektive og Intelligente bygninger", som har til formål at fremme energieffektiviseringen af bygninger og fleksibelt energibrug ved udnyttelse af intelligent teknologi og databaserede løsninger.

Energistyrelsen har som led i dette initiativ fået udarbejdet en analyse af kommuner og regioners anvendelse af data i forbindelse med energieffektiviseringer.¹ Det fremgår, at der er et betydeligt energisparepotentiale, hvis data i højere grad udnyttes til at skabe grundlag for energieffektiviseringer via energiledelse i kommunale og regionale bygninger.

Det vurderes at databaseret energiledelse potentielt vil kunne realisere dette potentiale ved at give et mere detaljeret og præcist overblik samt et grundlag for at optimere energiforbruget. På denne baggrund indkaldes ansøgninger om tilskud til kommuner og regioner til demonstrationsprojekter af databaseret energiledelse.

Det er målet, at tilskudsprojekterne kan udgøre et erfarings- og inspirationsgrundlag, som kan komme andre kommuner og regioner til gavn og dermed fremme udbredelsen af databaseret energiledelse.

Projekterne skal derfor ikke sigte på fuld implementering af databaseret energiledelse, men derimod på at være demonstrationsprojekter, som afdækker barrierer og løsningsmodeller i forhold til etablering og drift af databaseret energiledelse på en udvalgt del af bygningsmassen.

Der ydes tilskud inden for en samlet ramme på ca. 5 mio. kr. Det forventes at der inden for denne ramme kan ydes tilskud til 5-10 projekter afhængigt af projekternes omfang.

I det følgende uddybes baggrunden og formålet med tilskudsordningen, hvad der forstås ved *databaseret energiledelse*, krav til ansøgninger, hvem der kan ansøge, hvor meget, der kan ydes i tilskud, hvordan man kan søge tilskud samt vurderingen af ansøgninger.

¹https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Energibesparelser/kommuner_og_regioners_brug_af_data_i_energieffektiviseringsindsatsen.pdf, Niras, marts 2018

2. Baggrund og formål

Af den førnævnte analyse af kommuner og regioners anvendelse af data i forbindelse med energieffektiviseringer fremgår det, at der er et betydeligt potentiale for energieffektiviseringer i kommunale og regionale bygninger, hvis data i højere grad udnyttes til dette formål.

Der er dog en række barrierer, som hæmmer denne udnyttelse af data til energieffektiviseringsformål:

- Mange kommuner og regioner anser det som værende for ressourcekrævende og komplekst at etablere egen måler- og sensorinfrastruktur i bygningsmassen. Derfor er der ofte mangel på forbrugsdata, som er tilstrækkelig detaljerede og valide og som dermed potentielt kunne være de drivende data til energiledelsesformål.
- Der opleves barrierer, som hæmmer udnyttelsen af forsyningsdata fra både el-, gas- og varmeselskaber. Dels opleves adgangen til disse data ofte som værende vanskelig og ressourcekrævende, og dels er datakvaliteten i forhold til leveringsfrekvens, detaljeringsgrad og opløselighed ikke tilstrækkelig til at danne grundlag for databaseret energiledelse.
- Varierende datakvalitet af registerdata som f.eks. data fra BBR, energimærkeordningen, stamdata eller nationale standardnøgletal udgør også en barriere for anvendelse af data til energieffektiviseringer. Den manglende datakvalitet medfører manglende tillid til data, hvilket hæmmer udnyttelsen af disse registerdata, som ellers kunne være medvirkende til at skabe grundlag for energieffektiviseringer.
- Der kræves datafaglige kompetencer i forhold til produktion, strukturering og tolkning af data for at udnytte data til energiledelsesformål. Disse kompetencer er ofte manglende i kommunale og regionale organisationer, hvilket dermed udgør en væsentlig barriere for etablering af databaseret energiledelse.
- En forudsætning for succesfuld databaseret energiledelse er en organisation, hvor det har politisk og ledelsesmæssigt fokus. Dette ledelsesmæssige fokus ses at være meget varierende i landets kommuner og regioner, hvilket derfor mange steder udgør en barriere for etablering af databaseret energiledelse. Der er behov for at ledelsen sætter rammerne og hæver ambitionsniveauet tilstrækkeligt for at databaseret energiledelse vil kunne blive en succesfuld integrering i kommuner og regioners arbejde med energieffektiviseringer.

Nogle af de ovennævnte barrierer er der dog nu ved at være løsninger til. I løbet af de seneste år er der sket en udvikling af nye måler- og sensorteknologier, som gør det teknisk og økonomisk muligt at måle både energiforbrug, indeklimateklima, aktivitetsniveau mv. med en høj detaljeringsgrad og opløselighed. Disse sensorer kan endvidere kommunikere trådløst til en enhed, således disse data kan udgøre det væsentlige grundlag for databaseret energiledelse. Dermed er de ovennævnte barrierer i forhold til adgang til data ikke længere aktuelle.

Denne tilskudsordning vil bidrage til at opfylde formålet med regeringens initiativ "Energieffektive og intelligente bygninger", som sigter på at fremme energieffektiviseringen af bygninger ved udnyttelse af databaserede løsninger.

Tilskudsordningen har til formål at danne et erfarings- og inspirationsgrundlag, som kan gavne andre kommuner og regioner og dermed fremme udbredelsen af moderne, databaserede løsninger indenfor energiledelse. Dette gøres ved at yde tilskud til udvalgte kommuner og/eller regioner, hvor barrierer og løsningsmodeller i forhold til etablering af databaseret energiledelse afdækkes, herunder også med fokus på kompetencer og organisering. Der sigtes endvidere på at yde tilskud til projekter, som er tilstrækkeligt omfangsrige til at kunne dokumentere businesscasen for etablering af databaseret energiledelse. Det er målet at disse businesscases og de væsentligste erfaringer og resultater fra tilskudsprojekterne kan anvendes som afsæt for formidling og inspiration til andre kommuner og regioner.

Tilskudsordningen sigter dermed ikke på at der skal etableres databaseret energiledelse i kommunens eller regionens samlede bygningsmasse, selvom dette på sigt kunne være målet.

3. Hvad kan der søges tilskud til?

Der kan søges tilskud til *etablering af databaseret energiledelse i kommunale og regionale bygninger*, hvilket defineres nærmere herunder.

Energiledelse:

Ifølge energiledelsesstandarden ISO 50001 er energiledelse "*en veldokumenteret og systematisk måde at reducere en virksomheds energiforbrug.*"² Med energiledelse kan en organisations energi- og klimainsats monitoreres via systematik, kvalitet og ledelsesfokus, hvilket vil medføre øget optimering og reducere af energiforbrug.

Ifølge standarden består energiledelse af fem centrale elementer:

² <https://www.ds.dk/da/standardisering/ledelsesstandarder/energiledelse>, Dansk Standard, maj 2017

- Energipolitik
 - Ledelsen skal forpligte sig til løbende at arbejde med energiforbedringer og opsætte målsætninger
- Planlægning
 - Energiforbruget skal kortlægges og derudfra skal der identificeres potentialer, mål og handlingsplaner
- Iværksættelse og drift
 - Der skal allokeres ressourcer, så handlingsplanerne gennemføres
- Check og korriger
 - Energiarbejdet skal tjekkes løbende via målinger og overvågninger og der skal korrigeres for eventuelle afvigelser
- Ledelsens evaluering
 - Ledelsen skal evaluere energiledelsesarbejdet og sikre fremdrift via iværksættelse af løbende forbedringer.

Databaseret energiledelse:

Databaseret energiledelse omfatter elementerne beskrevet i ISO 50001 med særlig vægt på den løbende dataindsamling og databehandling, hvilket kan gøres ved at udnyttede moderne sensorer og tilhørende software.

Data vil kunne understøtte alle fem elementer i energiledelse og optimere den samlede indsats. For at kortlægge energiforbruget mest præcist kræves der relevante og tilstrækkelige data. Data med tilpas høj frekvens og opløsning vil optimere driften betydeligt, da energiforbruget dermed vil kunne overvåges og optimeres i tilfælde af afvigende forbrug. Desuden vil data om andre parametre end energi som f.eks. indeklima, anvendelse og aktivitetsniveau potentielt kunne øge kvaliteten af energiledelsen, så det er muligt at evaluere ud fra flere parametre end kun energi.

Etablering af databaseret energiledelse:

For at etablere databaseret energiledelse, kræves der investeringer, ressourcer og kompetencer.

En forudsætning for etablering er relevante og tilstrækkelige data, som indsamles løbende. Det kræver derfor investering og opsætning af en fysisk måler-/sensorinfrastruktur, som segmenterer energiforbrug på større anvendelser.

Udover hardware, kræves der også sideløbende en software, som kan indsamle og præsentere data på en måde, som understøtter energiledelsesarbejdet.

Derudover kræves der ressourcer og kompetencer til selve energiledelsesaspektet. Indledningsvist i projektet kræves det, at der fastsættes målsætninger, bestemmes baseline og opstilles handlingsplaner. Derudover er der behov for ressourcer til at igangsætte og gennemføre handlingsplanerne, hvor der sideløbende skal være løbende overvågning af data og opfølgninger på uhensigtsmæssigt energiforbrug.

Data:

De projekter, der gives tilskud til, skal omfatte etablering af databaseret energiledelse. De data, som energiledelsen skal baseres på, kan omfatte flere forskellige typer data og fra forskellige kilder:

- Egne data i form af data fra egne målere/sensorer, som kan være målinger af både energiforbrug, indeklima, aktivitetsniveau mv.
- Forsyningsdata i form af forbrugsdata på hovedmålerniveau leveret fra el-, fjernvarme- eller naturgasselskaber.
- Registerdata, herunder BBR, DMI, energimærkningsdata eller stamdata for egne bygninger

Der kan også gives tilskud til projekter, der baseres på andre data end det, der er nævnt ovenfor. Det væsentligste er, at data udgør grundlaget for den løbende energiledelse og understøtter muligheden for energieffektiviseringer.

Kommunale og regionale bygninger:

Der ydes udelukkende tilskud til energiledelse, der omfatter kommunens og/eller regionens egne bygninger, som f.eks. administrationsbygninger, skoler, institutioner, hospitaler mv.

Krav til tilskudsansøgningernes indhold

For at opnå tilskud, er der en række krav, som tilskudsansøgningerne skal indeholde. Samtlige krav kan findes i "Skemabilag 2 – Projektbeskrivelse" med en mere detaljeret beskrivelse. Nogle af de væsentligste krav er:

- Der skal defineres klare målsætninger for projektet
- Der skal være en overordnet struktur og organisering, som sikrer fremdrift af projektet
- De forventede effekter ved etableringen af databaseret energiledelse skal beskrives

- Der skal være en beskrivelse af de omfattede bygninger og energianvendelser
- Der skal indgå overvejelser om metoden for opstilling af projektets baseline og i så vidt omfang, som det er muligt, skal baselinen bestemmes
- Data – herunder:
 - En klar beskrivelse af hvilke typer og kilder af data, som projektet vil basere sig på
 - En klar beskrivelse af hvordan data vil blive indsamlet
 - En beskrivelse af hvordan datakvaliteten af de indsamlede data sikres
- Der skal være en klar beskrivelse af hvordan software ønskes at understøtte indsamling og behandling af data
- Det skal angives hvorvidt de deltagende aktører i projektet har relevante kompetencer og erfaringer i forhold til databaseret energiledelse
- Det skal beskrives hvordan projektet er skalerbart og fleksibelt, således det på sigt kan udvides til at omfatte flere bygninger samt flere typer af datainputs
- Et skøn over projektets businesscase skal beskrives
- Der skal integreres to afrapporteringer i løbet af projektforløbet:
 - Midtvejsrapportering 1/2 år inde i projektforløbet. Heri skal baseline opstilles og/eller valideres og der skal indgå en evaluering af hvordan etableringsfasen er gået og hvorvidt der er opstået særlige udfordringer.
 - Slutrapportering efter 1 1/2 år. Heri skal der indgå en rapportering og evaluering af de opnåede resultater efter et år med databaseret energiledelse, samt en vurdering af hvordan processen videre skal forløbe.

4. Hvem kan søge tilskud?

Tilskud kan søges af kommuner og regioner. Der kan dog kun ydes tilskud på betingelse af, at projektet gennemføres som et offentlig-privat samarbejde mellem den pågældende kommune eller region og minimum én privat virksomhed, som er kvalificeret til at understøtte implementeringen af databaseret energiledelse.

Det er også muligt at for flere kommuner og/eller regioner at søge tilskud, såfremt der stadig er deltagelse af mindst én privat virksomhed i projektet. Hvis projektet

udføres af flere kommuner og/eller regioner, skal dette angives på "Skemabilag 1 – Oplysninger om ansøger og samarbejdsparter", hvor én af de offentlige parter angives som ansøger på vegne af hele samarbejdet. Der er ikke særlige krav til organisationsformen i samarbejdet ud over at de deltagende parter ved ansøgning om tilskud skal tilkendegive, at de indgår i samarbejdet.

5. Hvor meget kan man få i tilskud?

Der kan ydes tilskud til alle omkostninger, der er forbundet med gennemførelsen af det givne projekt. Dette omfatter:

- a) Personaleudgifter
- b) Instrumenter og udstyr
- c) Eventuelle materialer
- d) Eksterne/underleverancer
- e) Uddannelse og kompetenceopbygning
- f) Evt. indtægter
- g) Andre omkostninger, der er direkte knyttet til gennemførelsen, herunder rejser, formidling mv.

Der henvises til bilaget i denne vejledning (afsnit B 5) for en redegørelse om hvad der er omfattet i de enkelte punkter.

Tilskuddet kan ikke overstige 60 % af de samlede tilskudsberettigede omkostninger.

De minimis-forordningen

Tilskud ydes efter reglerne i EU's såkaldte de minimis-forordning³. Det indebærer at kommuner og/eller regioner, der modtager støtte efter denne forordning, samlet set ikke må have modtaget støtte efter forordningen, der overstiger 200.000 euro over en periode på tre regnskabsår.

Det betyder for det første, at der ikke kan ydes tilskud der overstiger 200.000 euro, hvilket udgør lige under 1,5 mio. kr. Derudover skal ansøgere om tilskud ved ansøgning om tilskud og udbetaling bekræfte, at et eventuelt tilskud fra denne ordning, sammen med eventuelle tilskud fra andre ordninger omfattet af EU-forordningen, ikke må overstige 200.000 euro over en periode på 3 regnskabsår.

6. Processen med ansøgning og udbetaling af tilskud

Der kan søges tilskud fra 7. september 2018 til 30. november 2018.

³ http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/de_minimis_regulation_da.pdf

Efter ansøgningsperiodens udløb tager Energistyrelsen stilling til alle indsendte ansøgninger. Der ydes herefter tilsagn til de kvalificerede ansøgninger, der bedst lever op til formålet med ordningen inden for den ramme, der er afsat. Der gives tilsagn inden udgangen af 2018.

Ansøgninger, der ikke kan imødekommes, modtager et begrundet afslag inden udgangen af 2018.

Efter modtagelsen af tilsagnet og eventuelle vilkår for ydelsen af tilskud, som er fastsat af Energistyrelsen, skal tilsagnsmottageren tilkendegive sin accept af tilsagnet. Når tilsagnet er modtaget af Energistyrelsen, kan tilsagnsmottageren påbegynde projektet og afholde omkostninger hertil.

Efter afslutningen af projekterne kan tilsagnsmottageren søge om udbetaling af tilskuddet. Der ydes kun tilsagn til projekter, der afsluttes senest 30. juni 2020. Ansøgning om udbetaling skal være Energistyrelsen i hænde senest 31. juli 2020.

Tilsagnsmottagerne kan søge Energistyrelsen om ratevis udbetaling af tilskud, se afsnit 11.

7. Hvordan vurderes ansøgningerne om tilskud?

Energistyrelsen vurderer de enkelte ansøgninger, der ligger inden for ordningens formål, og som opfylder kravene til dokumentation af ansøgningen, som beskrevet i bilaget til denne vejledning.

Generelt lægges der i vurderingen vægt på, at projektet er egnet som erfarings- og inspirationsgrundlag for etablering af databaseret energiledelse.

Derudover vil ansøgningerne blive vurderet ud fra følgende kriterier:

Kriterie	Der lægges vægt på:
Projektets plan og perspektiver	<ul style="list-style-type: none">• At der er formuleret klare mål og succeskriterier• At projektet er fleksibelt og skalerbart ift. udvidelse af målepunkter og typer af målinger• At samarbejde og erfaringsudveksling er integreret i projektet
Projektets effekt	<ul style="list-style-type: none">• At der er potentiale for realisering af energieffektivisering i bygninger• At der redegøres for de forventede effekter og muligheder ved projektet, som bidrager til businesscasen• At der er beskrevet en metode for, hvordan projektets baseline opstilles
Organisering og	<ul style="list-style-type: none">• At der er politisk og ledelsesmæssig forankring i projektet

kompetencer	<ul style="list-style-type: none">• At de deltagende virksomheder og personer i projektet har relevante kompetencer og erfaring i forhold til databaseret energiledelse• At projektet bygges op omkring en overordnet struktur og organisering, som sikrer fremdrift af projektet• At der er en klar og sammenhængende tids- og aktivitetsplan, som sikrer at de opstillede mål kan opnås
Budget og finansiering	<ul style="list-style-type: none">• At projektbudgettets størrelse står i rimeligt forhold til projektindhold og forventede resultater

8. Ydelse af tilsagn

Efter udløbet af fristen for indsendelse af ansøgningen den 30. november 2018, vurderer Energistyrelsen de enkelte ansøgninger ud fra de opstillede kriterier.

Der ydes herefter tilsagn til de projekter, der bedst opfylder formålet med ordningen inden for tilsagnsrammen på ca. 5 mio. kr.

Hvis der ikke er et tilstrækkeligt antal kvalificerede ansøgninger, der lever op til formålet med ordningen, kan Energistyrelsen dog beslutte ikke at yde tilsagn op til den samlede ramme.

Energistyrelsen kan i forbindelse med ydelse af tilsagn fastsætte særlige vilkår for gennemførelsen af projekterne. Dette kan eksempelvis vedrøre tidsforløbet i projekterne eller afgrænsningen og/eller størrelsen af de tilskudsberettigede omkostninger. Eventuelle øvrige vilkår vil fremgå af tilsagnsbrevet til ansøgeren.

Ved ydelsen af tilsagn fastsættes et tilskudsgrundlag, det vil sige de samlede tilskudsberettigede omkostninger til projektet. Tilskuddet fastsættes herefter som en procent af tilskudsgrundlaget. Samtidigt fastsættes et loft over det beløb, som kan udbetales.

Efter modtagelsen af tilsagnet, skal ansøgeren ved udfyldelse af et acceptskema tilkendegive, at man accepterer tilsagnet, og at projektet vil blive gennemført efter de fastsatte retningslinjer.

Projektet kan ikke påbegyndes inden Energistyrelsen har modtaget acceptskrivelsen.

Ved tilsagn om tilskud vil tilskudsansøgerne få tilsendt Energistyrelsens standardvilkår for tilsagn om og udbetaling af tilskud i henhold til bekendtgørelse nr. 1124 af 04/09 2018 kapitel 1, 3 og 4. Ligeledes vil der blive tilsendt et udbetalingsansøgnings-skema.

Hvis de tilskudsberettigede omkostninger er mindre end tilskudsgrundlaget, beregnes tilskuddet som den fastsatte procent af de afholdte, tilskudsberettigede omkostninger. Hvis de afholdte omkostninger er større end tilskudsgrundlaget, kan tilskuddet ikke overstige det fastsatte loft.

9. Vilkår for ydelse af tilsagn om tilskud

Der er en række vilkår for ydelsen af tilsagn om tilskud.

Ansvarlig part for modtagelse af tilsagn

Tilsagn om tilskud ydes til en kommune eller region, der skal opfylde betingelsen for modtagelse af tilskud. Tilsagnsmotageren skal ved sin underskrift tilkendegive rigtigheden af alle oplysninger, som fremgår af ansøgningen, og vil over for Energistyrelsen være ansvarlig for, at alle vilkår, der er knyttet til modtagelsen af tilskud, er overholdt.

Som nævnt i afsnit 4, er det et krav, at projektet udføres som et offentlig-privat samarbejde med minimum én privat virksomhed. Det er dog kun den offentlige part i samarbejdet, som er ansvarlig for ansøgningen og som er tilsagns- og tilskudsmotageren. Bidragene til projektet fra den private part indgår i projektet som en omkostning til eksterne ydelser eller leverancer jf. afsnit 5.d.

Igangsætning af tilskudsberettigede aktiviteter.

Der kan ikke ydes tilskud til aktiviteter, som er igangsat før ikrafttrædelsen af tilsagnet. Energistyrelsen meddeler ved ydelsen af tilsagn tidspunktet for ikrafttrædelsen. Der kan heller ikke være indgået bindende aftaler med andre parter om igangsætning af tilskudsberettigede aktiviteter inden ikrafttrædelsen af tilsagnet.

Retningslinjer for gennemførelse af projektet

Projektet skal gennemføres som fastsat i Energistyrelsens tilsagn. Dette gælder blandt andet for projektets indhold, dets forløb og tids- og aktivitetsplanen. Tilsagnsmotageren kan søge Energistyrelsen om ændringer i projektet. Eventuelle ændringer kan dog først påbegyndes efter at Energistyrelsen skrifteligt har godkendt disse ændringer.

Varighed af projekter.

Projekterne igangsættes 1. januar 2019 og har en varighed på 1½ år, som skal dække både en periode med etablering og en periode med drift af databaseret energiledelse.

Der ydes derfor kun tilskud til projekter, der afsluttes senest 30. juni 2020.

Det skal dog præciseres at denne periode kun dækker for den del af projektet, som er tilskudsberettiget. Der sigtes på at projekterne er langsigtede indsatser, hvor de efter 1½ år med fordel vil kunne fortsætte i kommunerne og regionerne.

Afrapporteringer

Projektforløbet skal omfatte to afrapporteringer til Energistyrelsen.

- 1) Senest 1. september 2019 skal der udarbejdes en midtvejsrapport af projektet indeholdende følgende elementer:
 - Evaluering på etableringsfasen
 - Opstilling og/eller validering af baseline
 - Eventuelle afvigelser fra tidsplanen
 - Eventuelle udfordringer

- 2) Ved udgangen af projektforløbet den 30. juni 2020 skal der udarbejdes en slutrapport af projektet indeholdende:
 - Rapportering af de samlede, opnåede resultater
 - Evaluering af resultater
 - Vurdering af den videre proces med databaseret energiledelse

Energistyrelsen vil udsende skabeloner til de to afrapporteringer til de tilskudsberettigede projekter.

Øvrige forhold

Energistyrelsen kan i forbindelse med ydelsen af tilsagn fastsætte særlige vilkår. Energistyrelsen kan blandt andet fastsætte vilkår for projekternes gennemførelse, herunder justering og afgrænsningen af tilskudsberettigede aktiviteter, tidsplaner for udførelse af aktiviteter, frist for hvornår projektet skal være afsluttet og eventuelt offentliggørelse af projekresultater mv.

10. Hvordan søger man om tilskud

Ansøgning om tilsagn og om udbetaling skal ske på særlige skemaer, som kan downloades fra Energistyrelsens hjemmeside ens.dk, se under "Fremme af energieffektive og intelligente bygninger".

Der henvises til bilaget i denne vejledning for en forklaring på, hvordan skemaerne skal udfyldes og hvilke specifikke krav, der gælder.

11. Udbetaling af tilskud

I udgangspunktet udbetales tilskuddet efter at projekterne er afsluttet. Ved afslutningen af projektet, skal der udarbejdes et projektrekskab som beskrevet i bilaget (afsnit B 7).

Hvis det af det endelige projektregnskab viser sig, at de afholdte omkostninger har været lavere end antaget ved ansøgningstidspunktet, beregnes tilskuddet som den fastsatte procent af de reelt afholdte omkostninger. Hvis de afholdte omkostninger derimod er større, kan tilskuddet ikke overstige det fastsatte tilskudsloft, som fastsættes ved tilsagn.

Energistyrelsen kan i særlige tilfælde udbetale tilskuddet i rater på grundlag af fakturaer for afholdte udgifter. Dette forudsætter, at tilsagnsmotageren indsender en begrundet ansøgning herom til Energistyrelsen, som skal redegøre for hvilke forhold, der gør, at tilskuddet ønskes udbetalt i rater.

Energistyrelsen kan på dette grundlag beslutte, at tilskuddet udbetales i rater, eksempelvis hvert kvartal. Udbetalingen kan herefter ske månedsvist bagud efter indsendelse af fakturabilag på tilskudsberettigede udgifter. Udbetalingen vil blive fastsat som den fastsatte procentdel af omkostningerne. De ratevise udbetalinger kan dog kun udgøre 80 pct. af det maksimale tilskudsbeløb.

12. Bortfald eller tilbagebetaling af tilskud

Energistyrelsen kan beslutte, at et tilsagn om tilskud bortfalder eller at et allerede udbetalt tilskud skal tilbagebetales. Dette kan eksempelvis ske i følg. situationer:

- Ansøger har afgivet urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med ansøgning om tilskud eller udbetaling eller har fortiet oplysninger af betydning for Energistyrelsens vurdering af disse ansøgninger.
- De fastsatte vilkår for ydelsen af tilsagn om tilskud eller for udbetaling af tilskud er ikke opfyldt. Dette vil eksempelvis være tilfældet hvis projektet ikke er gennemføres efter den tids- og aktivitetsplan, som er fastlagt i tilsagnet eller hvis der sker ændringer i projektets aktiviteter. Det er dog muligt for at søge Energistyrelsen om en ændring af disse vilkår, hvorefter Energistyrelsen kan beslutte at ændre vilkårene for projektet.
- Tildeling af tilskud til projekter er i strid med EU's de minimis-forordning.

Hvis tilskuddet er udbetalt, kan det kræves helt eller delvist tilbagebetalt.

13. Lovgrundlag

Lovgrundlaget for ordningen er:

- Tekstanmærkning nr. 120 ad. 29.24.18. til § 29 på finansloven for finansåret 2018⁴

⁴ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=198663>

- Bekendtgørelse nr. 1124 af 4. september 2018 om tilskud til energieffektive og intelligente bygninger⁵

⁵ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202675>

Bilag om udfyldelse af ansøgningskemaer

Ansøgning om og udbetaling af tilskud skal ske på Energistyrelsens skabeloner og skemaer, som kan downloades på Energistyrelsens hjemmeside. Det drejer sig om følgende dokumenter:

- **Hovedskema** – Ansøgning om tilskud til demonstrations- og udviklingsprojekter vedrørende energieffektive og intelligente bygninger:
- **Skemabilag 1** – Oplysninger om ansøger og projektparter
- **Skemabilag 2** – Projektbeskrivelse
- **Skemabilag 3** – Bygningsoversigt
- **Skemabilag 4** – Tidsplan
- **Skemabilag 5** – Projektbudget
- **Accept af tilsagn**
- **Ansøgning om udbetaling**

I det følgende beskrives indholdet i de enkelte skemaer. Der henvises til i øvrigt til skemaerne, der indeholder en vejledning i hvorledes disse skal udfyldes.

B 1 Hovedskema

Hovedskemaet benyttes til at identificere ansøgeren, adresse, kontaktperson mv. Derudover skal ansøgeren på hovedskemaet ved sin underskrift tilkendegive, at alle oplysninger i ansøgningen er korrekte, og at man vil overholde de vilkår, der er fastlagt for ydelse af tilskud.

B 2 Skemabilag 2 – Projektbeskrivelse

Skemaet benyttes til at beskrive det projekt, der søges tilskud til. Ansøger kan vælge at skrive projektbeskrivelsen ind i skemaet eller i et andet dokument, der mindst indeholder de punkter, der er beskrevet i skemaet.

B 3 Skemabilag 3 – Bygningsoversigt

Skemaet benyttes til at beskrive, hvilke bygninger, energiforbrug og energianvendelser, som projektet omfatter.

B 4 Skemabilag 4 – Tidsplan

Tidsplanen angives på skemabilag 4.

Projektet opdeles i arbejdsplaner, som angivet på skemabilag 2. Den tidsmæssige indplacering af arbejdsplaner og milepæle beskrives i skemabilag 4.

Husk at tids- og aktivitetsplanen skal indeholde både en midtvejsrapportering, der skal indsendes til Energistyrelsen senest 1. september 2019, samt en afsluttende

evaluering ved projektets afslutning, der skal indsendes til styrelsen senest ved ansøgning om udbetaling.

B 5 Skemabilag 5 – Projektbudget

Dette bilag benyttes til at beskrives projektets budget

Skemaet indeholder en vejledning i, hvorledes det skal udfyldes. I det følgende beskrives hvilke omkostningselementer, der kan indgå i budgettet.

Omkostningerne skal opdeles i følgende poster:

- a) Personaleudgifter
- b) Instrumenter og udstyr
- c) Andre driftsudgifter og materialer
- d) Eksterne/underleverancer
- e) Uddannelse og kompetenceopbygning
- f) Evt. indtægter
- g) Formidling
- h) Andet

Ad a) Personaleudgifter

Udbetaling af støtte sker på grundlag af *faktiske, afholdte* lønudgifter. Denne beregnes som produktet af et antal timer og en timeløn.

Timelønnen opgøres som gennemsnitslig timeløn på baggrund af årlig bruttoløn inkl. feriepenge og et årstimental på 1634 timer pr. år for en fuldtidsansat medarbejder. For personale ansat i kommuner og regioner, som tilknyttes projektet, skal man således angive omkostninger baseret på disse medarbejders løn.

Der kan angives tre forskellige timesatser for tre personalekategorier (fx sektionsleder, tekniker, assistent). Bemærk at timeforbruget indgår i vurderingen af ansøgningen (står timeforbrug i rimeligt forhold til opgaverne i projektet). Udførte timer på projektet skal registreres i timeregnskab.

Energistyrelsen kan i forbindelse med udbetaling af tilskuddet forlange dokumentation for udbetalt løn. Dette kan eksempelvis være i form af kopi af lønsedler, timesedler eller underskrevne erklæringer om bruttoløn og antal timer anvendt på projektet.

Ad b) Instrumenter og udstyr

Omkostninger til udstyr og instrumenter er støtteberettigede i det omfang, de er nødvendige for projektets gennemførelse. Hvis udstyr og instrumenter ikke anvendes til projektet i hele deres levetid, medtages kun den del, der afskrives i projektperioden og kan henføres til projektet.

Ad c) Andre driftsudgifter og materialer

Udgifter til materialer som f.eks. ledninger, isoleringsmaterialer mv. kan anføres og er støtteberettigede i det omfang de kan henføres til projektet. Driftsudgifter til allerede indkøbt anlæg og instrumenter er støtteberettigede i det omfang, hvor anvendelsen af disse indgår i projektet.

Ad d) Eksterne/underleverancer

Denne omkostning skal dække de ydelser, som ansøger får dækket fra den eller de private virksomheder, som indgår i projektsamarbejdet, samt eventuelt underleverancer eller konsulentydelse fra andre eksterne virksomheder.

Prisen for en underleverance må ikke overstige markedsprisen og inddragelsen af den skal ske på almindelige markedsvilkår.

Udgifter til revision af projektreghskabet ved udbetaling kan indgå her.

Ad e) Uddannelse og kompetenceopbygning

Udgifter til uddannelse og kompetenceopbygning, som er nødvendig for projektets gennemførelse, kan anføres her.

Ad f) Evt. indtægter

Her kan anføres eventuelle indtægter fra projektet, som skal fratrækkes støttegrundlaget.

Ad g) Formidling

Her kan anføres eventuelle udgifter til formidling af delresultater og lignende, herunder trykning, transport mv. Disse omkostninger bør begrænses. Det vil indgå i vurderingen af ansøgninger, at disse udgifter står i et rimeligt forhold til de samlede udgifter og projektets karakter i øvrigt.

Ad h) Andre udgifter

Eventuelle andre udgifter som ikke falder ind under et af de ovennævnte punkter, kan medtages her. Det skal anføres i kommentarfeltet på "Skemabilag 5 – Projektbudget" hvad dette omfatter.

B 6 Accept af tilsagn

Efter modtagelsen af tilsagnet om tilskud, skal ansøgeren tilkendegive, om man accepterer tilsagnet. Accepten indsendes til Energistyrelsen på skemaet "Accept af tilsagn" på mail intelbyg@ens.dk.

B 7 Ansøgning om udbetaling

Efter projektets afslutning den 30. juni 2020, indsendes ansøgning om udbetaling inden 31. juli 2020. Ansøgning indsendes på skema "Ansøgning om udbetaling" på mail intelbyg@ens.dk.

Hvis der søges om udbetaling af beløb under 500.000 kr. vedlægges et projektregnskab udarbejdet af ansøger med kopi af bilag for alle udgifter.

Hvis der søges om udbetaling af et større beløb vedlægges et projektregnskab, som er revideret af en registreret eller statsautoriseret revisor efter Energistyrelsen revisionsinstruks, som også kan findes på Energistyrelsens hjemmeside.

Projektregnskabet skal udarbejdes efter følgende retningslinjer:

- Regnskabet skal kunne sammenholdes med det opstillede budget. Det betyder at udgifterne opdeles på de samme arbejdsplaner/aktiviteter som i projektbeskrivelsen på skemabilag 2, tidsplanen på skemabilag 4 og projektbudgettet på skemabilag 5.
- Regnskabet skal være vedlagt en liste over alle regnskabsbilag, hvoraf det skal fremgå:
 - Hvilken arbejdsplan/aktivitet, de enkelte bilag kan henføres til, og hvilken omkostningstype de omfatter. Der skelnes mellem de omkostningstyper, som fremgår af skemabilag 5.
 - Navn og CVR-nr. på den part, der modtager betaling for ydelser til projektet. Det understreges, at der kun kan udbetales tilskud til for udgifter, der betales til momsregistrerede parter.
 - Start- og slutdato for pågældende ydelse
 - Fakturadato
 - Det tilskudsberettigede beløb

Ansøger skal underskrive en erklæring på skemaet om rigtigheden af de vedlagte oplysninger samt om at projektet er udført i overensstemmelse med de fastsatte vilkår.